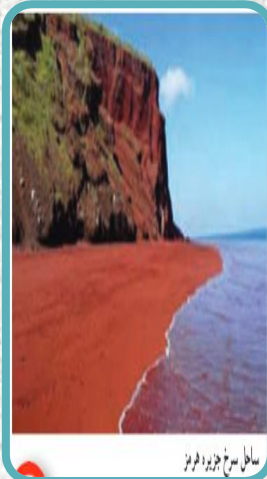
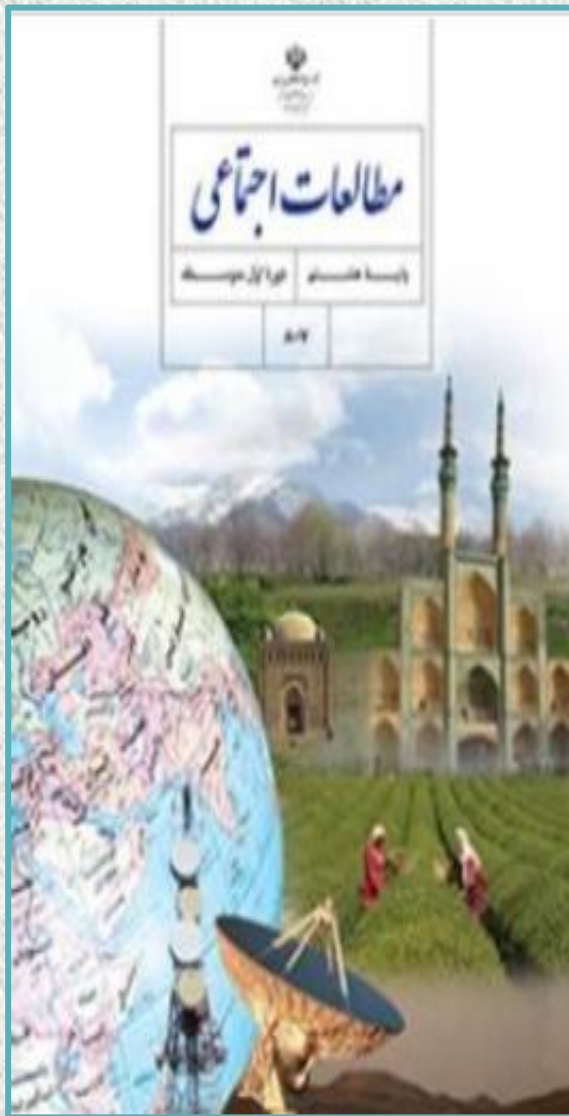

فصل ۶ - از زیستگاه های ایران حفاظت کنیم درس ۱۱ تنوع آب و هوای ایران

ساحل سرخ جزیره هرمز

جاده اسلام به قطخان بین استان اردبیل و گیلان

دشت ریگ جن، اصفهان

جنگل ابر، ساوه، سمنان

گوزن زرد ایرانی

حوزه‌های موضوعی:

● فضا و مکان

● نظام اجتماعی

● فرهنگ و هویت

● منابع و فعالیت‌های اقتصادی

ایران کشوری است پهناور با گونه‌های بلند و
دشت‌های وسیع، که از شمال و جنوب به دریا راه دارد. در
ایران آب و هوای مختلف وجود دارد.

کشور ما ایران طبیعتی بسیار زیبا و شگفت‌انگیز
دارد. آیا می‌دانید ایران از نظر تعداد و تنوع جانوران و
گیاهان جزء کشورهای کم‌نظیر دنیا است؟

جنگل حرا، (درختانی با ریشه‌هایی در آب)، قشم، هرمزگان

ایران کشوری است که در هر جای آن، شرایط محیطی خاصی پدید آمده است و انواع گوناگونی از گیاهان و جانوران در آن یافت می‌شود. اما متأسفانه به دلیل برخی فعالیت‌های نامناسب یا بدون برنامه، به این طبیعت زیبا و نعمت‌های خدادادی لطمه‌هایی وارد شده است.

امروزه حفاظت از محیط‌زیست در کشور ما مسئله‌ای مهم و وظیفه‌ای بزرگ است.

شما با آموختن این فصل و انجام فعالیت‌های آن درمی‌یابید :

- زیستگاه چیست؟

- چرا در ایران زیستگاه‌های گوناگون به وجود آمده است؟

- چه عواملی موجب از بین رفتن پوشش گیاهی و زندگی جانوری یک ناحیه می‌شود؟

- چرا و چگونه می‌توانیم از زیستگاه‌های ایران حفاظت کنیم؟

محیط طبیعی ایران متنوع است

به تصاویر اسلاید بعدی نگاه کنید.
در هر ناحیه از کشور ما پوشش گیاهی و زندگی جانوری
خاصی پدید آمده است.
این نواحی را با هم مقایسه کنید .

در باره آب و هوای هر ناحیه چه حدس می زنید؟
در هر ناحیه چه گیاهان و جانورانی یافت می شوند؟
چرا؟

همان طور که فهمیدید ، ایران
« زیستگاه های مختلف » دارد.

به منطقه بزرگی که در آن مجموعه ای از گیاهان
و جانوران خاص زندگی می کنند ، زیستگاه می گویند.

یکی از مهم ترین عواملی که
موجب گوناگونی یا تنوع زیستگاه ها در کشور ما
شده است،

تنوع آب و هوایی در کشور ماست

• آب و هوای ایران

راستی، چطور می‌فهمند که آب و هوای
یک محل چگونه است؟

چند روز به اخبار هواشناسی که از رادیو یا
تلویزیون پخش می‌شود گوش کنید.
آیا توجه کرده‌اید که گاهی اوقات تفاوت بسیار زیادی در
وضعیت هوای نواحی مختلف کشور وجود دارد؟
برای مثال، در حالی که هواشناسی اعلام می‌کند در
بعضی استان‌های غربی دمای هوا زیر صفر است یا برف
می‌بارد، در استان‌های جنوبی هوا گرم است!

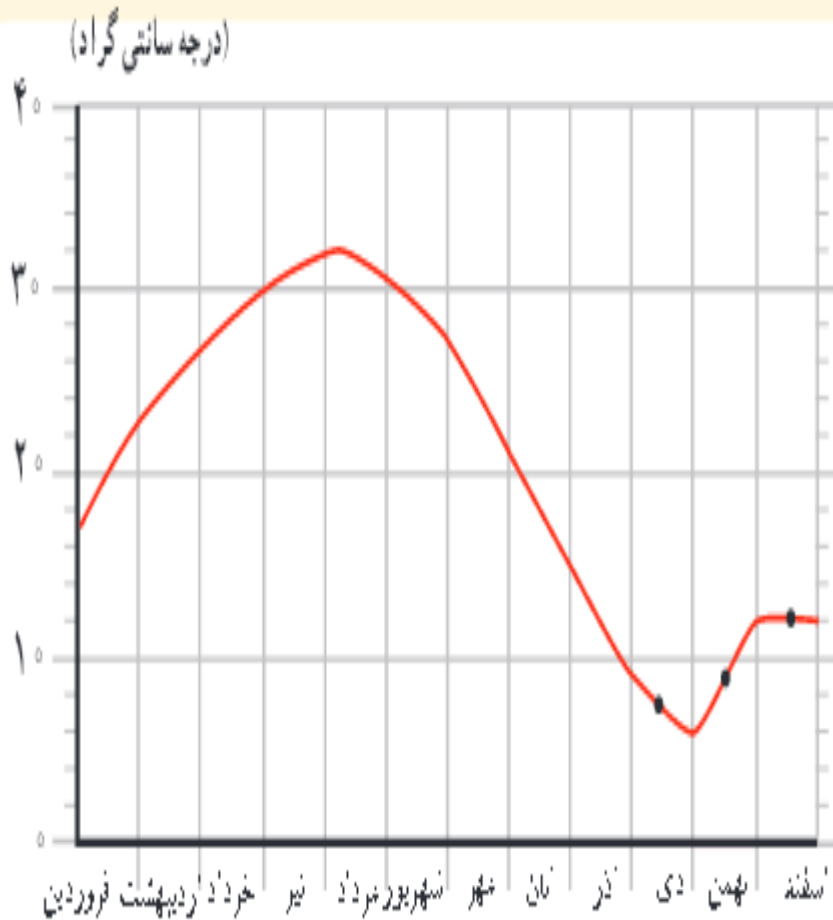

دانش آموزان یک مدرسه به همراه معلمشان از یک ایستگاه هواشناسی در نزدیکی شهرشان بازدید کردند. کارشناس هواشناسی برای دانش آموزان در این باره توضیحاتی داد: «ما در این ایستگاه، هر روز عناصر مختلف مثل دمای هوا، میزان بارندگی، میزان رطوبت، جهت وزش باد و سرعت وزش باد را اندازه گیری می کنیم. سپس این اندازه ها را ثبت می کنیم و روی آنها محاسباتی انجام می دهیم.

مهم ترین عناصر آب و هوا، دما و بارش است. با اندازه گیری میزان دما و بارش یک مکان، در طی ماه و سال می توان پی برد که آب و هوای آنجا چگونه است. بارش اشکال مختلف نظیر باران، برف و تگرگ دارد.

میزان دما و بارش را به صورت نمودار نشان می دهیم.»

نمودار آب و هوایی

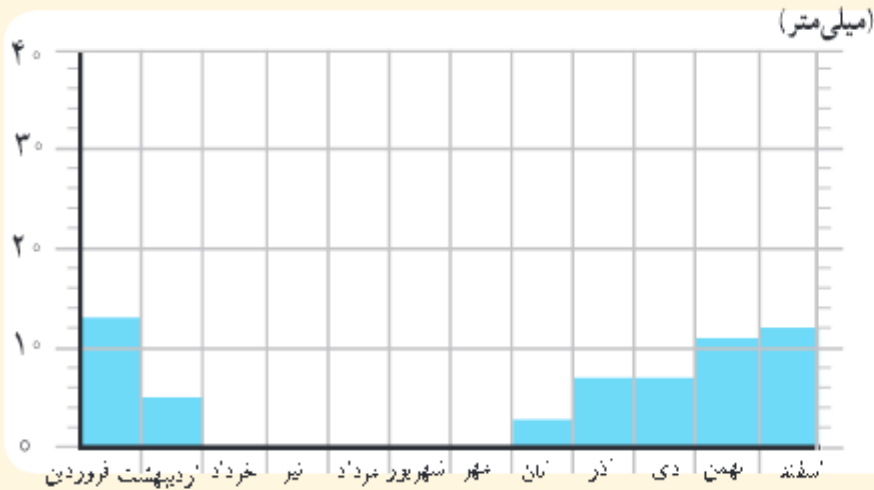
● میزان دمای هوای یک ناحیه را با نمودار خطی و بارنگ قرمز نشان می دهند.

این نمودار میانگین* دمای شهر یزد را در ماه های مختلف نشان می دهد.

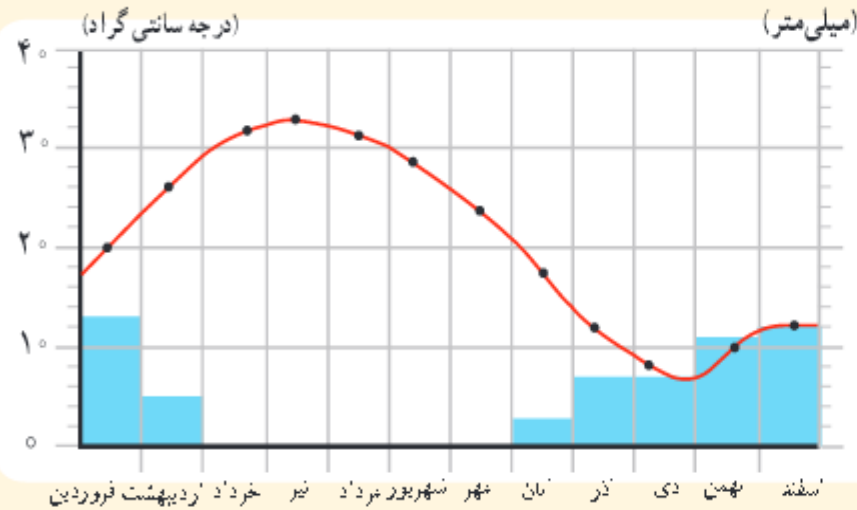

● میزان بارش یک ناحیه را با نمودار ستونی و به رنگ آبی نشان می‌دهند.

این نمودار بارش شهر یزد را در ماه‌های مختلف نشان می‌دهد.

● در این نمودار، دو نمودار دما و بارش با یکدیگر ترکیب شده است. از روی این نمودار می‌توانیم به میزان دما و میزان بارش شهر یزد پی ببریم.

فعالیت

۱- کاربرگه شماره (۷) نمودارهای آب و هوایی را در کلاس تکمیل کنید.

در کشور ما نواحی مختلف آب و هوایی پدید آمده است.
بعضی از این نواحی تفاوت بسیار زیادی با هم دارند.

بعضی از اقلیم شناسان ،
معتقدند به طور کلی ایران را
می توان
به چهار ناحیه آب و هوایی
تقسیم نمود:

ناحیه معتدل و مرطوب خزری

ناحیه معتدل و نیمه خشک

ناحیه گرم و خشک داخلی

ناحیه گرم و شرجی سواحل جنوب

راهنما

- معتدل و مرطوب خزری
- معتدل و نیمه خشک کوهستانی
- گرم و خشک
- گرم و شرجی سواحل جنوب

این ناحیه در کنار دریای خزر **بین کوه های البرز و دریا** واقع شده است و در **تمام ماه های سال بارندگی** دارد.

بنابراین ، **مرطوب ترین ناحیه آب و هوایی ایران** به شمار می آید. البته میزان بارندگی **از غرب به شرق** این ناحیه **کاهش** می یابد.

ناحیه خزری ، **تابستان ها و زمستان های معتدل** دارد.

اگر به شمال ایران سفر کرده باشید ، دیده اید که در این ناحیه ، **جنگل های انبوه و مناظر زیبایی** پدید آمده است.

در ناحیه خزری ، برای کشت بیشتر محصولات کشاورزی از **آب باران (دیم)** استفاده می شود و فقط برخی از محصولات مانند **برنج** به **آبیاری** نیاز دارند.

جاده اسالم به خلخال، بین استان اردبیل و گیلان

درس ۱۱ مطالعات هفتم
دسامبر ۶، ۲۱

ناحیه معتدل و نیمه خشک کوهستانی

این ناحیه ، کوهستان های مرتفع ایران و کوهپایه های اطراف آنها را در بر می گیرد.

در برخی ارتفاعات این ناحیه در **هنگام زمستان برف زیادی** می بارد و **یخ بندان های شدید** به وجود می آید. به همین دلیل دارای زمستان های سرد و تابستان های معتدل است.

این ناحیه ، با آنکه تقریباً **۹ ماه از سال بارش** دارد ، در **تابستان ها خشک** است. با این حال به دلیل بارش کافی در طی سال ، **کشاورزان** می توانند **زراعت دیم** نیز داشته باشند.

در ارتفاعات این ناحیه ، **جنگل ها و مراتعی سرسبز** روئیده است.

جنگل ابر، شاهرود، سمنان

جنگل ابر، شاهرود، سمنان

درس ۱۱ مطالعات هفتم

دسامبر ۶، ۲۱

این ناحیه ، که شامل **نواحی مرکزی ایران** است

تابستان های گرم و خشک دارد.

خشکی این ناحیه به دلیل آن است که فقط در چند ماه از سال ، آن هم به مقدار کم باران می بارد.

در بعضی از بخش های این ناحیه ، **بیابان هایی** به وجود آمده است که **ممکن است سال ها در آنجا باران نباریده باشد** ؛ مانند **بیابان لوت**.

در ناحیه خشک داخلی ایران ، **اختلاف دمای شب و روز زیاد است و تابستان ها هوا بسیار گرم می شود**.

این ناحیه از نظر پوشش گیاهی **فقیر** است و تنها گیاهان **خشکی پسند** مانند درختان **تاغ** و **گز** و **بوته های خاردار** در آنجا قادر به رشد و نمو هستند.

دشت ریگ جن، اصفهان

این ناحیه در کناره های خلیج فارس و دریای عمان ، از جلگه خوزستان تا بندر چابهار کشیده شده است.

به طور کلی مناطق جنوبی ایران ، تابستان های بسیار گرم و زمستان های ملایم دارد.

ناحیه ساحلی جنوب ایران ، جزء نواحی خشک است؛ زیرا میزان بارندگی در این ناحیه بسیار کم است. اما چون به دلیل وجود دریا و تبخیر آب های آن ، نم هوا زیاد است ، حالت شرجی به وجود می آید.

ساحل سرخ جزیره هرمز

ساحل سرخ جزیره هرمز

اکنون بگویید آیا در نواحی آب و هوایی

۳ و ۴ زراعت دیم امکان پذیر است؟

چرا؟

بیشتر بدانیم

آب و هوای ایران متنوع است.

خور و بیابانک

حداکثر دمای ثبت شده C ۴۶
حداقل دمای ثبت شده C ۹-

فیروزکوه

حداکثر دمای ثبت شده C ۳۵
حداقل دمای ثبت شده C ۲۶-

جابهار

میانگین حداکثر رطوبت نسبی
۸۲ درصد

یزد

میانگین بارش سالانه ۶۲ میلی متر

بندر انزلی

میانگین بارش سالانه
۱۸۵۰ میلی متر

۲- ناحیه شمال و جنوب ایران هر دو در کنار دریا قرار دارند، اما در ناحیه شمال بارندگی بسیار زیادی وجود دارد.

همفکری کنید و با توجه به آموخته‌های درس قبل بگویید علت بارندگی زیاد این ناحیه چیست.

۳- به نقشه آب‌وهوای ایران دقت کنید و در هر ناحیه آب‌وهوایی چند شهر را نام ببرید.

۴- کاربرگه شماره (۸) نقشه نواحی آب‌وهوایی ایران را کامل کنید.

۵- تنوع آب‌وهوا بر فعالیت‌های انسان، غذا، مسکن، پوشاک و غیره تأثیر می‌گذارد. در این باره فکر کنید و کاربرگه

شماره (۹) را که در آن بچه‌های ایران از محل زندگی خود می‌گویند کامل کنید.